

Paul Pomian Pesarovius

Gratulatio Secularis Ob Jubilæum Tertium, Academiae Rostochiensis Anno Christi 1419 ... Jam vero felicißime ac Sollemniter celebrandum ...

Holmiæ: Typis Henr. C. Merckell, [1719?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862518407>

Druck Freier Zugang

MK – 7689.26

GRATULATIO SECULARIS
OB
JUBILÆUM TERTIUM,
ACADEMIÆ ROSTOCHIENSIS

ANNO CHRISTI 1419.

Ad infantiam JOHANNIS & ALBERTI IV. Ducum
Megapolensium, HENRICI SVERENSIS EPISCOPI,
nec non PROCONSULUM atque CONSULUM Civi-
vitatis Rostochiensis in papalibus tenebris feliciter
quidem fundatæ atq; erectæ,

Sed post Reformationem D. LUTHERI ab Imperatore Ferdinan-
do I. Anno Domini 1560, die 18 Augusti Novo Diplomate, Ru-
dolphi II Protectoriò, ut & Ferdinandi III Citatione & inhibitione,
eò feliciter confirmatæ,

Jam vero felicissimè ac Sollemniter celebrandum,

ANNO

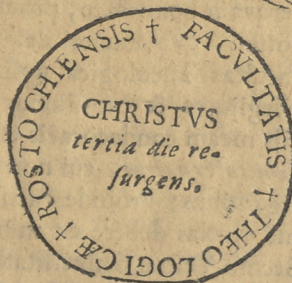
GLoria, LaUs, & Honos, tibi ReX ð Christe Redemptor!

AD

EJVSDEM THEOLOGICAM FACULTATEM
atque Ministerium Ecclesiæ Orthodoxum,
nec minus Varnenses quam Veronenses Musas,

Anno: EX

Devotissimo Professoris peCtore ProfeCta
Autumnali Æquinoctio

HOLMË, Typis, HENR. C. MERCKELL, Reg. Typogr. in Duc. Finl.

Mk-268920

JESUM!

Speſtabilis Domine Decane, Senior, atq; Conſenior,
Maximè Reverendi Domini Profefſores,
cæteri; in Chriſto Fratres honorandi.

Inſtat denuo præſens Veſtræ Jobelæ-
um Academiæ Tertium, in quò vobis, ut
ante annum ob Reformationem D. Lu-
theri quam ſolemniffime celebratam, prop-
ter memoriam tot beneficiorum DEI, etiam
hoc elapſo ejus Seculo, debitæ grates per-
ſolvendæ incumbunt. Beatus hinc popu-
lus, qui ſcit peragere Jubilationem pro
beneficiis; Sed ingratus ſcit beneficia ſu-
mere, quæ reddere neſcit; adeoque ingrati hominis ſtigmatè haud
indignus eſt. Quod ipſe ad animum revocando, non debui non
præſentem adornare gratulationem, imò debitam gratiarum actio-
nem, ad Veſtram Facultatem, quæ meam, ante triginta annos, per-
ſecutionem non modo prudenter ſublevavit; ſed etiam me ab in-
felicitate meâ feliciter vindicavit. Cum enim Religio Politica, ut-
pote in hoc mundo catholica, in cœlò autem, quò nihil impuri,
aut confuſi admittit, planè utopica, meam, ut veſtri jam Profefſo-
ris Theologiæ designati, conſtantem orthodoxiam pro incorrigibili
contumaciâ venditando, quadam relegationis contumeliâ, ſed fru-
ſtra afficere conabatur; quippe ſtatim à Sereniſſimo Guſtroviensî
Duce GUSTAVO ADOLPHO Domino meo Clementiſſimo,
perquam honorifice, prout apud vos etiamnum lippis atq; tonſoribus
notum, quo muneri deſtinato vacarem Roſtochij reſtitutus, Veſtra
Facultas Theologica poſtmodum & honoribus Doctoralibus, Pri-
vilegijsqve & carminibus gratulatorijs, cum varijs Amicorum elo-
gijs meam condecoravit conſtantiam, interea adverſarijs in *Paradi-
ſum infernalem*, cui non obſcure favebant, ſemetipſos certatim re-
legantibus; Proinde Facultati Veſtræ, vel eò nomine, immortales
me gratias debere ex animo profiteor, ac ſubinde novo recurrente
Seculò Veſtræ Univerſitati Quarto, eidem quoq; ex ſincero pectore
gratulor, quòd Veſtræ Facultatis diligentia, Ordinisq; Sacri vigi-
lantia, in veritate verè Proteſtanticâ eouſq; ſalva & incolumis per-
man-

manferit, Sospitet eandem ulterius Numen Divinum in seram, imò ultimam usque posteritatem, jugiter ipsi largiendo ejusmodi Theologos, qui hyænarum fraudes aut luporum furorem non extimescunt, sed optimè norint lupos auribus tenere, nec statim, ut scæpe jam fit, aut penitus obmutescere, si aliquando lupi Mœrin videre priores.

Egregium sane hujusmodi certaminis, elapso proximè seculo, in vestra Facultate Specimen reliquit *D. Michael Cobabus*, quem vel de genu pugnans ad extremum usque halitum vidi: Is in agone ipso vitæ constitutus, ista excipere verba præsentibus, ob mendacem irreconciliationis cujusdam rumorem, in calamum commiserat, quæ ex ejus Actis apud me residuis ut plurimum Originalibus, hic describere non piget sequentia: Der Herr D. Cobabus, hat auf seinem Kranken Bette den 5. Februarii st. v. A:o 1686 Herrn M. Barclai, im beysein Herrn D. Schomeri, und M. Pesarovii, committiret zu dem Herrn D. Wolff zu gehen / und ihm zuvermelden / das Er zwar die Theologischen Streit-sachen / so er wider ihn hatte / allerdings bis an sein Ende zu vertheidigen beharre / und nicht Seine (des Wolfen) person / sondern seine Lehre hasse: Ihme (D. Wolfen) nichts böses / sondern alles gutes wünsche / insonderheit / daß ihn der liebe Gott erleuchten und bekehren wolle: Vergebe ihm herzlich alles / was er (D. Wolff) ihme (D. Cobabo) zu leyde gethan: Er wüßte sich auch nicht zu besinnen / daß Er (Cobabus) ihm (D. Wolfen) in einigen dingen anders begegnet hätte / als Er Ampts und Gewissens halben sich zu thun schuldig gehalten: und wans ohne sein wissen solte etwas geschehen seyn / solches ihm herzlich leydt wäre. Dasselbe wolte Er / von allen andern gesagt haben / welche mit Ihm einige Streitigkeit gehabt. Et sic iste constans Athleta, Antecessorum vestigia secutus, ex militante in triumphantem Ecclesiam translocatus est! Laudat *Carolus* in suis Memorabilibus vestram Facultatem, quod Ao 1613 in Transylvania Ecclesiæ laboranti, & alii, quod etiam contr *Liebe Seelens Postill Martini Möller*: Görlicensis, Anno 1602. *D. Salomon Gesnero*, cætera prætercundo, Orthodoxum dederit responsum. Quis enim ignorat Vestros, præter *Chytraos*, *Schachios*, *Trederos*, *Lobechios*, *Simon Paulos*, etiam *Affelmannos*, *Backmeisteros*, *Tarnovios*, *Cothmannos*, *Quistorpios*, *Dorshaos*, *Königios*, *Varenios*, *Syrucios*, *Grapios*? Et quos hæc angustia chartæ vix capit, Horum vestigia ve-

stram Facultatem necdum deseruisse, inter alia quoque testatur tractatus vester, sub hoc titulo publicatus: Der Rostochischen Theologischen Facultät / nothwendiger Bericht und Erinnerung / über die / von Herrn D. Francisco Wolfen, durch jüngsthin öffentlich im Druck heraus gegebenen / an Sie Decanum und Doctores Facultatis Theologicae Rostochiensis; gerichteten / und seinen so genandten LVII Theibus vorgedruckten Teutschen Brief / wie auch über die / denenselben Thesibus angehehretin Conclusion, Anno 1695.

Verum exepitur: D. Wolffij Theses, esse Jenensium Musæi; has plerosque hodie Theologos subtiles atq; moderatos sectari, nemo non novit: Respondetur, olim tamen hæc moderata subtilitas nullius erat valoris, ut ostendit Dissensus Jenensium hodiernorum à Prædecessoribus illorum, Electoralibusqve Orthodoxis; item, Rechtsgläubige Sätze der Wittenbergischen / und Unrichtige Gegen-Sätze der Jenischen Theologen, quas subtilitates Musæanas, nec Rostochiensis Facultas Theologica hactenus admittit, sed ideo D. Wolfium à se arcuit, donec eas rejiceret, propter causas in *Histor. Syncretistica Calovi* circa finem, & in *Memorial, Caroli* tom. 2, c. 16. contentas, quas Hamburgensium *Cathedralis D. C. S. Wolffius*, in suis ad B. Cobabum 1685 die 6 Martii datis, sequentibus exprimit coloribus: Und so soll man allemahl in capitibus fidei nicht andere Redensarten substituiren / oder ohne noth Philosophiren / dabey man leichtlich petulanti novitatis affectatione, à proprietate Sermonis Ecclesiastici temerè abtreten kan: denn solche mutatio, vel errores parit, vel dissidia; Sondern Symbolische Redensarten gebrauchen / die ihr Fundament in der Heil. Schrift haben. Plerumque periculosis erroribus via sternitur, quando plerique piscatoriam Spiritus Sancti simplicitatem nauseantes, sub integumentò ornatùs & elegantix alicujus *καυνοπαρίαν* introducunt, Es stecken viele Weigelianische gryllen dahinter. Gott bessere es / daß auf die wahre Orthodoxie so wenig gehalten wird. Die Zeit wird aber kommen / da es heißen wird; Thue Rechnung! wie leichtlich können die imperiti rerum, auf irrige wege gebracht werden: Man muß aber so viel dem bösen steuern und wehren / so viel man kan. Alles durch Gottes Gnade. Prævidit igitur iste vir sagacissimus, ut in suis visionibus Orthodoxis, ita & hic, Weigeliano - Pietisium, fore Syncretismi vel Musæani pedisequum. Ut hoc uberius, in meâ *Compositione Fundamentali*, Clero Sveciæ nuncupata, ac in comitiis Holmiensibus debite exhibita, necnon à Vener. Dn. Seniore Gedanensi pro-

procul dubio, ut ipse mihi scripsit, Rostochium D. Fechtio transmissa, atque à *Celeberr. Dn. D. Niehenc* in Synodali Disputatione satis honorificè citata, scriptum reperitur. Nec enim veritate caret eventus: Sed post syncretisticam religionum confusionem, successit fanatica Pietistarum indifferentia; adeo, ut qui cum vestra Facultate Theologica quæcumq; Syneretismum non admiserunt, iidem quoq; à Pietismo immunes ac illibati permanserunt. O! igitur ter & amplius

Felix! quem faciunt aliena pericula cautum!

Gaude ergo Mater Optima Rostochiensis Academia, quod Tuæ Facultatis Theologicæ, Ordinisq; Orthodoxi ministerio ac vigilantia, non sis, ut aliæ Universitatès, inter Genevam atq; Romam facta subinde media, ceu est inter vulpem atq; lupum hyæna, fallax, rapax, ac peremptoria. Peperisti enim Filios ut numero plurimos, ita & nativitate genuinos, nisi qui cum *Latermanno*, *Petersenio*, alijsq; fidei orthodoxæ desertoribus ipsimet sponte sua degenerarunt in spurios. Nihil nunc dicam de vestro *Eilbarde Lubino*, peccatum à nihilo, parum aut nihil in suo discernente Phosphoro, quem *D. Gmverus* solide illuminavit, mihiq; in primo confictu cum *D. Francisco Wolfio* apud vos non mediocre lumen suppeditavit. Mitto *D. Joachim Lückeman*, Christum in triduo mortis hominem fuisse negantem, tresq; partes hominis essentielles, corpus, animam, & Spiritum etiam atq; etiam propugnantem cum fanaticis, eaq; propter apud vos haud immerito relegatum. Quam ante vestra Facultas solertem adhibuerit eam, in emendandis Pastoribus nonnullis, nempe a. c. 1570 *Johanne Seeliger* Pastore ad *D. Nicolai Sacramentario*, deinde anno 1577 *M. Mattheo Ruetze*, & *M. Nemorimontio*, ad *S. Petri* altero, alteroq; ad *D. Nicolai*, Pastoribus, Flacianismo addictis, ac ideo depositis, nec non *D. Samuele Hubero*, atq; *M. Joachimo Movio*, quorum ille anno 1595 Wittebergæ rediit ad vomitum, hic autem errorem à se publico programme 1627 sincere removit; Eam *Apologia D. Cobabi contra D. Franciscum Wolffium*, uberior complectitur, adducendo insuper Vestram Constitutionem Ecclesiasticam, anno 1563 unanimi consensu approbatam, ideoque *Formulam Concordiæ* dictam, cui posteriorem de anno 1580 cognominem cooperante *D. Chytræo* addiderunt, & cum *Johanne Dmconites* primus Rostochiensis Superintendens, contra has Concordiæ Formulas aliquid monstri aleret, ab officio remotus perhibetur.

Quoniam & hodierni Pietistæ, *Theophilum Großgebauer* Rostochiensis suum esse volunt; habeant ergo sibi eum, sed *D. Speneri* Antistitis

stitit sui caractere indelebili notatum sequenti, Im-Bedencken Part. 3
 p. 554. Jedoch bekenne / daß an einigen Orten / sonderlich in dem
 anhang von der wiedergeburt / sich einige hypothes Calvinianæ be-
 finden / als sonderlich / daß die Tauffe / nicht eben das krafftige mittel
 der wiedergeburt sey / noch alle in der Tauffe wiedergeboren wür-
 den / und dergleichen. Ich ächte aber / daß der Liebe Mann (Theophilus
 Großgebauer) welcher / wie man siehet viele Reformirte, und En-
 glische bücher gelesen / daß donum discretionis aber nicht gehabt / und
 da es ihm vielleicht nicht an solidioribus studijs etwas gemangelt / ders-
 gleichen unwissende gefast / und also nachmahlen / ins seine auch einge-
 rücket. Quare D. Speneri sententia, affideat graculus graculis, simileq;
 simili gaudeat. Idem homines fanatici, nec vestrum D. Henricum
 Müllerum in suas partes trahere desinunt; dum Quirinus Kullman pro-
 vocat, ad hujus Mülleri cum Jacob Böhmi Sutori Görticensis homo-
 doxiam, idq; jam anno 1674. adeo, ut D. Calov. in suis Anti-Böhmis/
 p. 34 & 98 satis mirari non possit, quod D. Müllerus, ad hanc provo-
 cationem, & consensus gloriationem, nihil quicquam responderit, ut
 ut serio monitus fuerit. D. Carolus tamen D. Müllerum in suis Memo-
 rabilibus excusare conatur, ac si tunc D. Müllerus jam lethaliter decu-
 buisset, ut ad Kulmanni literas, respondere non potuisset. Si hoc verum?
 utinam reliqui vestrates Theologi exultatione simili non indigerent!
 præsertim ij, qui Patrístico digladiari gladio sibi proposuerunt, nihilom-
 minus Augustinum cum calixtinis etiam contra Orthodoxorum Senten-
 tiam, Prædestinatianis relinquere non sunt veriti, & quæ sunt alia Mu-
 sæanis affinia, quæ imputantur, præsertim, qui nec Disputationem
De Unionè Mysticâ masculè propugnarunt, metuendo, quasi lites ea
 sopitas resuscitaret: cum tamen vel comites Palatini forte ex Privilegio
 Rudolphi II. ortum habentes, statutis Academiæ nihil quidquam dero-
 gare queant, nedum vel ipsa pallatii comitiva, ullam potestatem habeat
 in interna Ecclesiæ, cujus est etiam errores sopitos, ne renascantur re-
 darguere ac refutando sepelire.

Annon occurrit? (Si quando cõtingat custodes utriusque ta-
 bulæ, in utramque aurem dormire) Consilium Vestri D. Dorschai,
 Hunniano succenturiatum: de ætiori confederatione inter Collegia
Theologica - Academicâ: quod hanc Unionem non fictam, nec fuc-
 tam, multis commendat prærogativis, si vel inter plurima Theo-
 logi versarentur pericula, nihilominus beneficiõ ejus in statu tran-
 quillo conservari posse: virtus enim unita fortior. Ast hodie quis-
que

que sibi sapit, & non nisi sua curat, cum Independentibus in sinu cogitando: qui currit, currat; & qui jacet, jaceat: dummodo mihi bene. Hinc illæ lacrymæ! scilicet meliorum temporum: quoniam, dum singuli pugnamus, omnes vincimur. Olim non erat sic; videantur modò literæ prædecessorum Encyclicæ, aut quas exhibet vester *D. Fechtius* in Supplemento Epistolarum ad Marbachios, ubi eas sequentibus commendat verbis, p. 195. *Hanc infucatam animi simplicitatem spirant Epistolæ istæ: quæque vicinius ad Lutheri ætatem accedunt, hoc evidentiore, aut ut ita loquamur, diviniore illa sese indicio prodit: hodie, quò longiore spatio, ab illo innocentia Seculo recessimus, hoc magis characterem Christianum amisimus. Theologi prob dolor! hodie sumus Politici, vel si ita fari liceat, Alamo-dici. En reos confitentis! & qui sciunt meliora, probantque! deinde, post pauca, Bucerii laudata simplicitate (o si non duplici!) concluditur: *Nec Ecclesia amplius Dei causa, sed cormadendi auri gratia servimus.* Quæ hic Theologorum conscientia? non igitur mirum, quod Politici in Theologia dominantur. O miseros sine conscientia Theologos! De Vestra tamen Facultate Theologica ingenue fateri possum, quod ea me apud Regiomontanos degentem, non Bucerianis suble-vaverit literis; *D. Habichhorsti*, namque in ijs stylum non Alamo-dicum deprehendo: Et quodsi plures tam conscientiosi hodie essent superstites Theologi, non mihi in duodecimum usque annum sine omni solatio jam exulandum esset. Interim, contra hunc Syncretistico-Pietisticum torrentem tantisper mihi adhuc natandum, quoad ille providebit, qui optime novit commutare Jubilæa, ut nonnullis videantur plusquam Jubilæa, alijs vero plane nulla: vestrum tamen Academiæ Jobelæum, non esse fictum aut fucatum, sed verum & genuinum, comprobant omnia Historicorum testimonia; Proinde vel hoc argumento inductus, majori cum fiducia mihi nunc demum incumbit ista gratulatio officiose absolvenda, quo istud Jubilæum Academiæ Rostochiensis Tertium, ter & amplius, vobis omnibus ac singulis, felix faustumque sit.*

Benedicat itaque Deus Unitrinus ex altis Vestræ Universitati, cum venerabili Facultate Theologica, Ministerio Ecclesiæ Orthodoxo Musisque non tam Varnensibus, quam Veronensibus: conservet vos porro omnes in ultimam usque posteritatem, ab omni errorum fermento immunem, largiatur Theologos, Verbiqve divini Ministros

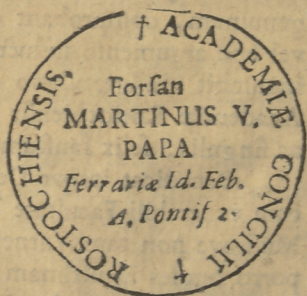
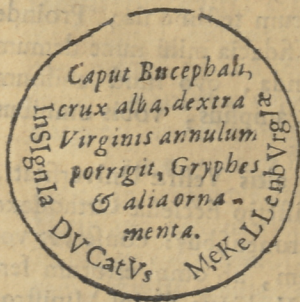
vere

vere Lutheranos, qui non solum sint Concilij atque Consistorij Affes-
 sores & Consiliarij, verum etiam Confessores conscientiosi veritatis vere
 Protestanticae: Avertat Gryphes androgynos, sphinges claudas, Sire-
 nesq; amphibias. Dirigat Concilium Rostochiense Academicum Spiritu
 suo æquanimittatis & sapientiæ, quo semper sit supra suum Papam ini-
 quum, & qui decreta velut ex pelvi fulgura vibrare consuevit, adversus
 orthodoxiam in *Libro Concordiæ*, cui omnes juramento categorice vos
 obstrinxistis, nec non in ejus Compendio, *Consensu Repetito Fidei vere
 Lutheranae* haud hypothetice expressam, ac denuo Nemesis divina, ut
 quondam in Exilio per sexennium Gryphsvaldensi, nunc autem in ci-
 nere ac ruderibus incendij, ut & anarchia præsentis, conspicua, ad vin-
 dictam ulterius provocetur. Sospiet Varniades Musas, ducendo eas in
 omnem doctrinæ ac moram veritatem, ne aliter sentiant, quam lo-
 quuntur, dum Pietas laudatur & alget. Illuminet sua cœlesti gratia
 illum, qui moderatur caput Bucephali Mysticum! coronet Gryphes
 aureos rosis provincialibus & non fanaticis Kulmanni aut Musæi! Tan-
 demq; desponsit discordes sub candida Cruce annulo pacis adamanti-
 næ, civilisq; concordia, ut non modo hoc Quartum feliciter auspiceretur,
 feliciusq; decurrat Seculum, sed etiam post plurima, si quæ adhuc in
 terris speranda sint seculorum secula, æternum aliquando in cœlesti
 Academia, quam felicissime celebrando non Phœbum, sed Numen
 uni Trinum renovet Jobelæum! vivat, inquam, Rostochium illud litera-
 tum! Floreat Rosetum semper Orthodoxum! Vigeatq; Mekkel-
 burgium omni benedictione Beatissimum!

Precaetur ex animo Gratulabunus Vestre

D. PAULUS POMIAN PESAROVIVS,

S. Th. Prof. Publ.

& non nisi sua curat, cum Independentibus in sinu
 vi currit, currat; & qui jacet, jaceat: dummodo
 sine illa lacryma! scilicet meliorum temporum: quo-
 nguli pugnamus, omnes vincimur. Olim non erat sic;
 modo litera praedecessorum Encyclicae, aut quas exhibet
 prius in Supplemento Epistolarum ad Marbachios, ubi
 as commendat verbis, p. 195. *Hanc infucatae animi
 spiritum Epistola ista: quoque vicinior ad Lutheri aetatem
 e evidentiore, aut ut ita loquamur, diviniore illa sese
 ; hodie, quod longiore spatio, ab illo innocentia Seculo
 oc magis characterem Christianum amisimus. Theologi
 hodie sumus Politici, vel si ita fari liceat, Alamo-
 dentes! & qui sciunt meliora, probantque! deinde, post
 ri laudata simplicitate (o si non duplici!) concluditur:
 amplius Dei causa, sed corradendi auri gratia servimus.
 ologorum conscientia? non igitur mirum, quod Poli-
 ogia dominantur. O miseros sine conscientia Theolo-
 tra tamen Facultate Theologica ingenue fateri possum,
 apud Regiomontanos degentem, non Bucerianis suble-
 s; D. Habichhorstij, namque in ijs stylum non Alamo-
 nendo: Et quod si plures tam conscientiosi hodie essent
 neologi, non mihi in duodecimum usque annum sine
 jam exulandum esset. Interim, contra hunc Syncreti-
 cum torrentem tantisper mihi adhuc natandum, quoad
 it, qui optime novit commutare Jubilaea, ut nonnullis
 usquam Jubilaea, alijs vero plane nulla: vestrum tamen
 obelann, non esse fictum aut fucatum, sed verum &
 comprobant omnia Historicorum testimonia; Proinde
 imento inductus, majori cum fiducia mihi nunc demum
 a gratulatio officiose absolvenda, quo istud Jubilaeum
 Rostochiensis Tertium, ter & amplius, vobis omnibus
 felix faustumque sit.
 cat itaque Deus Unitrinus ex altis Vestrae Universitati,
 ili Facultate Theologica, Ministerio Ecclesiae Orthodoxo
 n tam Varnensibus, quam Veronensibus: conservet vos
 s in ultimam usque posteritatem, ab omni errorum fer-
 unem, largiatur Theologos, Verbiqve divini Ministros
 vere*

